

CATÀLEG D'INDICADORS DE BONES PRÀCTIQUES ORIENTADES PER LA CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT

CATÁLOGO DE INDICADORES DE BUENAS PRÁCTICAS ORIENTADAS POR LA CONVENCIÓN SOBRE LOS DERECHOS DE LAS PERSONAS CON DISCAPACIDAD

Aquest document correspon a part del treball realitzat per a l'estudi sobre la revisió i actualització de la Cartera de serveis socials per persones amb discapacitat intel·lectual de Catalunya, elaborat pel Grup de Recerca en Diversitat de la Universitat de Girona, per encàrrec de DinLab (dincat, Plena Inclusió Catalunya).

Per tal de poder analitzar si la cartera de serveis de Catalunya per a les persones amb discapacitat intel·lectual i les seves famílies responia a les exigències de la Convenció dels drets de les persones amb discapacitat (CDPD) (ONU, 2006), es va elaborar el Catàleg d'indicadors de bones pràctiques recollit en el present document.

Este documento corresponde a parte del trabajo realizado para el estudio sobre la revisión y actualización de la Cartera de servicios sociales por personas con discapacidad intelectual de Cataluña, elaborado por el Grupo de Investigación en Diversidad de la Universidad de Girona, por encargo de DinLab (dincat, Plena Inclusión Cataluña).

Para poder analizar si la cartera de servicios de Cataluña para las personas con discapacidad intelectual y sus familias respondía a las exigencias de la Convención de los derechos de las personas con discapacidad (CDPD) (ONU, 2006), se elaboró el Catálogo de indicadores de buenas prácticas aquí recogido, que se encuentra en proceso de traducción al español.

Grupo de Investigación en Diversidad, 2022

Catàleg d'indicadors de bones pràctiques orientades per la CDPD

INDIVIDU

1. Autonomia personal

- 1.1. La persona desenvolupa la seva autonomia personal i capacitat d'autodeterminació, i rep els suports necessaris, si s'escau, per fer-ho.
 - 1.1.1. La persona exerceix el seu dret a prendre decisions i rep els suports personalitzats necessaris, si s'escau, per fer-ho.
- 1.2. La persona rep informació accessible sobre els suports i prestacions disponibles.
- 1.3. La persona escull lliurement les activitats que fa i els serveis on participa, segons els seus interessos i preferències, i rep els suports necessaris per fer-ho.
- 1.4. La persona participa als diferents espais de presa de decisions que la involucren i rep els suports necessaris per fer-ho, si cal.

2. Control sobre la pròpia vida

- 2.1. La persona coneix els seus drets.
- 2.2. La persona pren decisions sobre com vol viure.
 - 2.2.1. La persona decideix on viure.
 - 2.2.2. La persona decideix amb qui viure.
 - 2.2.3. La persona té la clau de casa seva.
 - 2.2.4. La persona decideix qui convida a casa seva.
 - 2.2.5. La persona pren decisions sobre el seu horari, rutina diària, alimentació...
 - 2.2.6. La persona escull les activitats que vol dur a terme (oci informal, activitats organitzades, formació...)
 - 2.2.7. La persona escull les persones amb qui vol relacionar-se.
 - 2.2.8. La persona decideix com administrar els seus diners i en què gastar-los.
 - 2.2.9. La persona escull el seu professional de referència o la persona que li ofereix el suport, i pot canviar-lo si ho desitja.
- 2.3. La persona pren decisions sobre els suports que vol rebre en funció dels seus interessos i necessitats, i els revisa periòdicament perquè s'ajustin millor a les seves necessitats, que poden canviar en el temps.
- 2.4. La persona coneix els seus drets i se li faciliten vies accessibles i els suports necessaris per defensar-los i denunciar possibles vulneracions que atemptin contra aquests.
- 2.5. La persona comunica les seves necessitats, desitjos i preferències, i pren decisions sobre el procés d'elaboració del seu pla individual de suport.

FAMÍLIA

- 1.1. La persona amb discapacitat rep suport per mantenir relacions amb la seva pròpia família, si ho desitja.
- 1.2. La família té accés a informació sobre els drets del seu familiar amb discapacitat.
- 1.3. La família té accés a informació accessible sobre els suports que necessita la persona per donar resposta tant a les necessitats com als seus desitjos.
- 1.4. La família rep informació accessible sobre els suports i prestacions disponibles tant per ella com pel seu familiar amb discapacitat, tenint en compte el moment del cicle vital en què es trobi la persona.
- 1.5. La família rep suport per part dels serveis quan és necessari perquè pugui ajudar a la persona amb discapacitat a desenvolupar-se amb autonomia i control, i aquests suports s'actualitzen a mesura que la persona es desenvolupa i canvien les seves necessitats de suport.
- 1.6. La família rep suport per part dels serveis quan és necessari per garantir que la persona pugui participar en la comunitat.
- 1.7. La família coneix on consultar els dubtes que tingui sobre com oferir suport a la persona.
- 1.8. La cartera de serveis contempla serveis de suport i orientació a les famílies perquè aquestes puguin alhora donar suport al seu fill o filla amb discapacitat sobre les activitats i opcions de participació que té a la comunitat.
- 1.9. Els serveis contribueixen a sensibilitzar les famílies sobre els drets de les persones amb discapacitat intel·lectual, especialment, el dret a l'autodeterminació.

ORGANITZACIÓ

1. Compromís institucional

- 1.1. L'organització adopta explícitament un enfocament centrat en la persona a tots els nivells de l'organització, no com un nou servei incorporat a l'organització.
- 1.2. L'organització es compromet a ajudar la persona a assolir els seus objectius de vida malgrat aquests no s'incloguin en els serveis formals que distribueix.
- 1.3. L'organització incorpora normatives i protocols de funcionament intern d'acord amb la Convenció dels Drets de les Persones amb Discapacitat que vetllen pel compliment dels objectius i resultats personals desitjats en les diferents àrees de la vida, incloent la intimitat, la vida afectivosexual, les relacions interpersonals, etc.
- 1.4. L'organització assegura que els i les professionals de suport ofereixin els suports respectant els drets de les persones amb discapacitat.

- 1.5. L'organització ofereix formació a les persones en drets, presa de decisions i autodeterminació per tal que puguin articular les vides que volen viure, com a part del procés centrat en la persona.
- 1.6. L'organització ofereix formació a les famílies sobre els drets de les persones amb discapacitat intel·lectual.
- 1.7. L'organització informa de tots els processos de forma accessible, utilitzant diversos mètodes adequats a les diferents particularitats de les persones que reben suport, i ofereix suport a les persones i a les seves famílies per assegurar que la comprenen.
- 1.8. L'organització crea i promou canals accessibles per facilitar la participació de les persones amb discapacitat en els diferents espais de presa de decisions de la pròpia organització. També ofereix els suports necessaris a les persones i les seves famílies per participar en aquests espais.
- 1.9. L'organització crea i promou canals accessibles per facilitar a les persones i les seves famílies l'avaluació del funcionament de l'organització i fer propostes de millora.
- 1.10. L'organització ofereix un pla de formació per tots els professionals que incorpora els drets de la persona amb discapacitat i les estratègies per oferir suports d'acord amb els plantejaments de la Convenció.

2. Distribució de suports

2.1. Planificació personalitzada dels suports

- 2.1.1. El personal dels serveis de suport a la persona afavoreixen i potencien que aquesta desenvolupi els rols socials adequats a les seves característiques (edat, gènere, cultura, etc.) d'acord als seus interessos.
- 2.1.2. El pla de suport individual s'organitza a partir dels interessos i demandes de la persona.
- 2.1.3. Es desenvolupen estratègies que ajuden la persona a expressar el que vol, el que necessita, el que li agrada. A nivell professional, tècniques específiques. A nivell organitzatiu, es dediquen espais i recursos necessaris.
- 2.1.4. El suport que rep la persona per afavorir les seves relacions amb la comunitat es fonamenta en un coneixement profund dels interessos i preferències de la persona i en les seves decisions sobre el seu projecte de vida, independentment de les seves necessitats de suport.
- 2.1.5. Participen en el pla de suports individual (tant en el disseny com en el seu desenvolupament i avaluació de resultats) persones que són importants per la persona receptora de suport (pot incloure amigats, familiars, altres professionals, etc.).

- 2.1.6. Es fa un únic pla de suports que integra els diferents àmbits de la vida de la persona, d'acord amb el que aquesta prioritza/decideix. L'organització vetlla per tal d'assegurar la coordinació entre els professionals i altres agents que ofereixen suport a la persona.
 - 2.1.7. El pla de suports individual es revisa periòdicament amb la participació de la persona i tenint en compte els seus interessos.
- 2.2. Desinstitucionalització i atenció basada en la comunitat
- 2.2.1. Els serveis de suport vetllen perquè la persona no quedi aïllada i per evitar les situacions de soledat.
 - 2.2.2. Es potencia el desenvolupament de les habilitats vinculades amb la inclusió social (habilitats socials, gestió de les relacions, etc.).
 - 2.2.3. La persona rep suport per construir la seva xarxa de relacions personals d'amistat i per mantenir-la.
 - 2.2.4. La persona rep suport per identificar les persones del seu entorn natural i de la comunitat (familiars, amistats, o altres persones no professionals) que li poden proporcionar suport i el tipus de suport que li poden proporcionar (cercles de suport).
 - 2.2.5. S'ofereixen suports a la xarxa de la persona per potenciar els suports informals.
 - 2.2.6. La persona rep suports per conèixer, accedir a i utilitzar serveis, equipaments i activitats de la comunitat on viu (culturals, formatius, esportius, de lleure, etc.).
 - 2.2.7. La persona rep suport per a la seva participació social en les activitats que l'interessen en els àmbits del voluntariat, l'associacionisme i la participació política.
 - 2.2.8. Els serveis proporcionen suport a la persona perquè participi en activitats de la comunitat que l'interessen (no organitzades específicament per serveis adreçats a les persones amb discapacitat), amb altres persones amb i sense discapacitat (activitats de lleure, educatives, culturals, esportives, etc.).
 - 2.2.9. La persona rep suport per accedir i utilitzar les tecnologies que li poden facilitar l'accés a la informació sobre la comunitat, el manteniment de relacions interpersonals, i l'accés a serveis de la comunitat.
 - 2.2.10. Quan és necessari, la persona rep suport i acompanyament per facilitar-li l'accés i ús del transport que necessita per dur a terme les seves activitats quotidianes (laborals, educatives, de relació interpersonal), d'oci i lleure, de participació social i ciutadana), procurant potenciar al màxim l'autonomia de la persona.

- 2.2.11. La persona rep suport per la creació de la seva pròpia família i per la cura i educació dels seus fills.
- 2.2.12. La persona rep informació adequada i accessible sobre tots els grups o col·lectius existents que treballen per la defensa dels drets de les persones amb discapacitat intel·lectual i se li ofereixen oportunitats i suport per participar en aquests col·lectius si així ho desitja.
- 2.2.13. Els suports s'organitzen donant prioritat a la participació de la persona a la comunitat, procurant disminuir el temps que passa la persona fent activitats dins del centre.
- 2.2.14. S'ofereixen serveis alternatius a la pròpia llar:
- Se substitueixen els habitatges compartits (residència o llar-residència) per suports personalitzats a espais més petits i familiars.
 - Es prioritza oferir serveis d'acord amb el model de "Vida amb suport", en el que es distribueixen suports personalitzats a la pròpia llar en contextos de vida en els que les persones trien amb qui volen viure i prenen decisions sobre la seva vida i els suports que reben.
 - La persona accedeix a l'assistència personal necessària per facilitar la seva existència i la seva inclusió a la comunitat.
 - L'organització dels serveis facilita que la persona pugui prendre decisions quotidianes.
 - L'organització i els professionals de suport proposen rutines flexibles a les persones.
 - En el marc del servei, la persona disposa d'espais d'intimitat (especialment en serveis residencials).
 - L'organització i els seus professionals promouen mitjans per afavorir que una persona no hagi de fer les mateixes activitats que fan altres persones al mateix temps, quan aquestes activitats no han estat triades per ella.
- 2.3.1. Les persones amb discapacitat, incloses les que viuen en entorns institucionals, participen en la planificació, l'aplicació i el seguiment de les estratègies de desinstitucionalització, així com la creació de serveis de suport.

3. Avaluació dels suports oferts per part de l'organització/servei

- 3.1. L'organització avalua els suports oferts a les persones utilitzant un enfocament personalitzat i tenint en compte les barreres per la inclusió a la comunitat, per tal de valorar les accions a desenvolupar per superar-les.
- 3.2. L'organització estableix un sistema clar que faciliti a les persones que reben suport i a les seves famílies les queixes i denúncies relacionades amb el suport que reben i els seus drets.
- 3.3. L'organització, a través dels serveis i dels seus professionals, avalua regularment els plans de suport per tal d'adequar-los a les noves necessitats, interessos i demandes de la persona que rep suport.
- 3.4. Les persones que reben suport i les seves famílies participen en els processos d'avaluació dels serveis i dels plans de suport.
- 3.5. L'organització utilitza les valoracions de les persones que reben suport per millorar la distribució de suports i els serveis que ofereixen.
- 3.6. L'organització informa les persones sobre els resultats de l'avaluació i les propostes de millora.

COMUNITAT

1. Coordinació de professionals i serveis per oferir suport a la comunitat

- 1.1. Professionals i serveis treballen (ofereixen recursos, eines, formació, assessorament) amb agents de la comunitat per facilitar un entorn inclusiu i potenciar suports informals.
- 1.2. Els serveis de suport s'organitzen de manera que s'implica els agents de la comunitat en el desenvolupament dels projectes de vida de la persona.

2. Participació en serveis, equipaments i activitats de la comunitat

- 2.1 Es prioritza la utilització de programes, serveis i equipaments ordinaris de la comunitat (educatiu, oci, esport, cultura, etc.). S'ofereixen els suports en els propis contextos de la comunitat, de l'entorn (escola ordinària, el propi habitatge, espais públics, espais culturals, esportius i/o cívics de l'entorn, etc.) i evitant espais institucionalitzats.
- 2.2 El suport s'adreça a potenciar la contribució de la persona amb discapacitat a la seva comunitat.
- 2.3 Els serveis socials ofereixen informació en formats accessibles per tal de facilitar-ne l'accés i la informació a persones amb discapacitat intel·lectual.

- 2.4 La persona té accés al transport que necessita per dur a terme les seves activitats quotidianes (laborals, educatives, de relació interpersonal), d'oci i lleure, i de participació social i ciutadana.

POLÍTIQUES SOCIALS

1. Disseny i avaluació de polítiques socials

- 1.1. Les persones amb discapacitat intel·lectual són incloses en el debat sobre les polítiques i serveis socials, i se'ls ofereix suport per a la comprensió del contingut i la participació en el debat.
- 1.2. Les normatives en matèria de serveis socials i la cartera de serveis socials incorporen els avenços científics i tecnològics actuals en matèria d'intervenció social.
- 1.3. Els serveis socials són revisats i millorats gràcies a l'intercanvi i la col·laboració constant entre els diferents agents (professionals, científics...) i la població a qui s'adrecen.

2. Desinstitucionalització i personalització en la base de les polítiques socials adreçades a les persones amb discapacitat

- 2.1. El diagnòstic de la persona es fa en base als suports que necessita en les diferents dimensions de la vida i concreta de quins suports es tracta, així com la seva intensitat.
- 2.2. El diagnòstic de la persona especifica els suports que necessita a la llar i als diferents entorns on es desenvolupa d'acord al seu grup de referència.
- 2.3. Es revisa el diagnòstic de forma periòdica tenint en compte les necessitats personals i d'inclusió social que varien en funció del temps.
- 2.4. Les normatives en matèria de serveis socials promouen la flexibilitat en la distribució dels suports en funció de les necessitats i demandes canviants de la persona al llarg de la vida.
- 2.5. Les normatives en matèria de serveis socials potencien i impulsen la desinstitucionalització de les persones amb discapacitat i una atenció basada en la comunitat que promou la seva inclusió social.
- 2.6. Les normatives en matèria de serveis socials potencien i impulsen models de suport personalitzats com la Vida amb Suport a través de l'assistència personal (entre d'altres).
- 2.7. Les normatives en matèria de serveis socials permeten implementar una intervenció social que reforça l'autonomia personal i l'autodeterminació de les persones ateses.
- 2.8. Les normatives en matèria de serveis socials potencien i impulsen programes de desenvolupament comunitari que afavoreixen la interacció entre persones amb i sense

discapacitat, així com de sensibilització social per promoure la desinstitucionalització i la inclusió social de les persones ateses.

- 2.9. El reconeixement de drets universals implica eliminar el sistema de copagament pels serveis necessaris per viure de manera independent i inclusiva a la comunitat.

3. Organització dels serveis de la cartera

- 3.1. Els serveis socials de la cartera són suficientment flexibles i àgils per adaptar-se a les necessitats i demandes canviants de les persones al llarg de la vida.
- 3.2. La cartera de serveis socials permet atendre a la persona de manera integral.
- 3.3. Els diferents serveis socials inclosos a la cartera no se solapen i es poden diferenciar entre ells.
- 3.4. Els serveis de la cartera treballen de manera conjunta i coordinada amb el sistema sanitari i educació.
- 3.5. La cartera de serveis socials contribueix a que els serveis prioritzin les necessitats de les persones per davant dels recursos disponibles.
- 3.6. L'assignació dels serveis es basa en les potencialitats de la persona i els seus projectes vitals.

4. Qualitat professional

- 4.1. Els professionals dels serveis socials tenen una qualificació acadèmica suficient en matèria d'intervenció social.
- 4.2. Els professionals dels serveis socials reben una formació continuada, adequada i actualitzada en matèria dels Drets de les Persones amb Discapacitat d'acord amb la Convenció.
- 4.3. Es contemplen les figures professionals necessàries per atendre a la persona des de la seva globalitat i particularitat.
- 4.4. Es disposa d'un professional de referència que coordina, d'acord amb la persona i tenint en compte les opinions de la seva família, els diferents serveis i suports que rep la persona i vetlla per la seva coherència.